



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 110/06-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. apríla 2006 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. M. M., B., ktorou namieta porušenie jej základných práv podľa čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Er 229/03, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. marca 2006 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie jej základného práva na podnikanie podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Er 229/03.

Zo sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala 8. novembra 2003 návrh na vykonanie exekúcie. Okresný súd uznesením doručeným sťažovateľke 2. januára 2004 zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia, proti ktorému 7. januára 2004 sťažovateľka podala odvolanie. Dňa 20. januára 2006 sťažovateľka podala i sťažnosť na prietahy v konaní, ktorú podpredsedníčka okresného súdu uznala ako čiastočne dôvodnú.

S poukazom na uvedené sťažovateľka v závere navrhuje, aby ústavný súd vyslovil, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Er 229/03 porušil jej základné právo na podnikanie podľa čl. 35 ods. 1 ústavy, na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľka sa zároveň sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 15 000 Sk a úhrady trov konania.

II.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu (napr. III. ÚS 206/03) je jedným z dôvodov odmietnutia návrhu jeho zjavná neopodstatnenosť, ktorú v konaní o sťažnosti možno vysloviť v prípade, ak ústavný súd nezistil priamu príčinnú súvislosť medzi postupom orgánu štátu a namietaným porušením základných práv. O zjavnej neopodstatnenosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu označeného základného práva, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti, alebo z iných dôvodov.

Za zjavne neopodstatnenú je preto možné považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na konanie (napr. IV. ÚS 188/03, IV. ÚS 213/03).

K namietanému porušeniu základného práva na podnikanie (čl. 35 ods. 1 ústavy)

Podľa čl. 35 ods. 1 ústavy má každý právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

Predmetom sťažnosti je okrem iného tvrdené porušenie základného práva sťažovateľky na podnikanie podľa čl. 35 ods. 1 ústavy, a to „*bez dôvodne pomalým konaním zo strany súdu*“ v dôsledku čoho sa nachádza „*v stave právnej neistoty, ktorá ho obmedzuje v rozvoji jeho podnikateľskej činnosti, s ktorým je priamo spojená aj otázka nadobudnutia a udržania si materiálnej a osobnej zložky podnikania, a teda de facto podľa neho je existujúci právny stav v rozpore s ústavným právom podnikat'.*“

Na základe posúdenia obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že neexistuje príčinná súvislosť medzi postupom (resp. nečinnosťou) okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Er 229/03 a sťažovateľkou namietaným porušením základného práva na podnikanie podľa čl. 35 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd už vyslovil, že „Právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť podľa čl. 35 ods. 1 ústavy je

zárukou slobody výkonu hospodárskej činnosti podľa uváženia. Súčasťou takto poskytnutej záruky nie je ochrana podnikateľa pred vstupom konkurenta do zvolenej hospodárskej činnosti ani záruka, že podnikateľ bude mať úspech vo svojom podnikaní. Neúspech alebo strata podnikateľa vo svojej hospodárskej činnosti predstavuje podnikateľské riziko, ktoré musí znášať sám podnikateľ. Toto konštatovanie má oporu v ustanoveniach zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, ktoré podnikateľa definujú jednak v rovine samotnej realizácie podnikateľskej činnosti, ako aj v rovine, ktorá je daná zodpovednosťou podnikateľa a v širšom zmysle znášaním hospodárskeho rizika za komplexnú podnikateľskú činnosť“ (m. m. IV. ÚS 66/03, IV. ÚS 76/03, IV. ÚS 177/04).

Nedostatok priamej príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením základného práva podľa čl. 35 ods. 1 ústavy a namietaným postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Er 229/03 vidí ústavný súd aj v tom, že týmto postupom nebola priamo dotknutá podstata práva sťažovateľky podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť. Je pravdou, že súčasťou úspechu alebo prosperity podnikateľa je aj, ako uvádza sťažovateľka, nadobudnutie a udržanie si osobnej a materiálnej zložky podnikania. Vymožiteľnosť pohľadávky, resp. právo na ochranu práv sťažovateľky v procese vymáhania pohľadávky vzniknutej pri podnikateľskej činnosti však nespadá pod ochranu podľa čl. 35 ods. 1 ústavy. Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (obdobne II. ÚS 67/06).

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy)

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa judikatúry ústavného súdu právo na súdnu ochranu zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (III. ÚS 283/03, IV. ÚS 290/04).

Sťažovateľka v sťažnosti namietala i porušenie jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čo odôvodňovala tým, že ak súd „*vo veci bez existujúcej procesnej prekážky nekoná, porušuje sťažovateľovo právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a súčasne aj právo na súdnu ochranu*“. Podľa sťažovateľky „*právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov ďalej precizuje a rozvíja právo na súdnu ochranu a tvorí jeden z jeho viacerých aspektov*“. Sťažovateľka ďalej uviedla, že „*nerozhodnutím v zákonnej lehote bez primeraného dôvodu je odmietnutím poskytnutia spravodlivosti zo strany súdu, a teda porušením čl. 46 ods. 1 (...)*“.

Z uvedeného je zrejmé, že sťažovateľka namietala v konaní pred ústavným súdom porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy na základe toho, že okresný súd konal v napadnutom konaní so zbytočnými prietahmi. Sťažovateľka vidí porušenie uvedeného základného práva v neprimeranej dĺžke konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 9 Er 229/03 a v tom, že rozhodnutie okresného súdu o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie bolo vydané po lehote stanovenej zákonom.

V systematike ústavy aj dohovoru sú však celková dĺžka, rýchlosť a plynulosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote [teda len jedným z aspektov „spravodlivého procesu“ (m. m. IV. ÚS 312/04)].

K naplneniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy dochádza vtedy, ak príslušný zákon umožňuje, aby sa právnická osoba alebo fyzická osoba domáhala svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Tohto práva sa však možno domáhať v súlade s čl. 51 ústavy len v medziach zákonov, ktoré ustanovenia čl. 46 ústavy vykonávajú. Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúca povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba uplatní svoje právo v súlade so zákonom ustanovenými podmienkami, orgány súdnej moci majú povinnosť umožniť každému, aby sa uplatnením práva zaručeného čl. 46 ústavy stal účastníkom súdneho konania (II. ÚS 14/01). Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd musí osobe

(právnickej aj fyzickej) umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z toho postavenia vyplývajú (II. ÚS 132/02).

Sťažovateľka vidí porušenie svojho práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy okrem iného aj v skutočnosti, že nebola dodržaná lehota ustanovená zákonom č. 32/2002 Z. z. [teda novelou zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov] na rozhodnutie o žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Dodržiavanie zákonom ustanovených lehôt všeobecným súdom však nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy, ale čl. 48 ods. 2 ústavy, a k tomuto ústavný súd už zaujal stanovisko (I. ÚS 70/02), keď uviedol, že pojem „zbytočné priesťahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne aj pojem v „primeranej lehote“ obsiahnutý v čl. 6 ods. 1 dohovoru) je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len s ohľadom na v zákone ustanovené lehoty na vykonanie toho - ktorého úkonu súdu alebo iného štátneho orgánu. Pri posúdení, či došlo alebo nedošlo k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd na takéto lehoty síce prihliada, ale ich nedodržanie automaticky nevyvoláva porušenie uvedeného základného práva, pretože aj v týchto prípadoch sú rozhodujúce všetky okolnosti danej veci. Porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov v zmysle citovaného článku ústavy nemožno preto vyvodzovať len zo skutočnosti, že štátny orgán dôsledne nepostupoval v zákonom ustanovených lehotách (I. ÚS 86/02).

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti skúmal, či namietaný postup okresného súdu je v príčinnej súvislosti so základným právom na súdnu ochranu, a dospel k záveru, že v okolnostiach prípadu tomu tak nie je.

Zo sťažnosti, ako aj z obsahu spisu je zrejmé, že okresný súd neodmietol v právnej veci sťažovateľky konať, konanie nezastavil a ani iným procesným úkonom nedal najavo, že nemieni vo veci sťažovateľky meritórne rozhodnúť, a sťažovateľka nepreukázala, že by jeho postup mohol viesť k záveru o existencii príčinnej súvislosti medzi jeho konaním a možným porušením uvedených práv.

Ústavný súd zdôrazňuje, že sťažovateľka namietané porušenie označeného základného práva odôvodnila poukázaním na zbytočné prietahy v súdnom konaní.

Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v časti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v súvislosti s tvrdenými zbytočnými prietahmi v namietanom konaní považoval za zjavne neopodstatnenú a odmietol ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde už pri jej predbežnom prerokovaní.

K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (čl. 48 ods. 2 ústavy) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (čl. 6 ods. 1 dohovoru)

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti ďalej namietala porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Er 229/03. Uviedla, že okresný súd zamietol vydanie poverenia pre súdneho exekútora až po 1 mesiaci po podaní návrhu na vykonanie exekúcie, vyjadrenie k odvolaniu sťažovateľky predložil povinnému až po 7 mesiacoch, vyzval sťažovateľku na opravu návrhu až po 11 mesiacoch od vrátenia spisu odvolacím súdom a po doplnení jej návrhu konal až po 2 mesiacoch.

Ústavný súd zo sťažnosti a jej príloh zistil, že sťažovateľka, ako to vyplýva z odpovede podpredsedníčky okresného súdu, doručil 25. januára 2006 predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní, na ktorú mu odpovedala podaním sp. zn. 2420/06 z 1. marca 2006. V tomto podaní podpredsedníčka okresného súdu okrem úkonov okresného súdu od podania návrhu (1. decembra 2003) do predloženia spisu odvolaciemu súdu (marec 2006) tiež uviedla:

„V predmetnej veci bolo konané priebežne, v určitých obdobiach boli tieto úkony súdu vykonané s dlhším časovým odstupom, preto považujem Vašu sťažnosť za čiastočne dôvodnú.“

Na základe týchto zistení ústavný súd konštatuje, že hoci sťažovateľka podala pred tým, než sa obrátila na ústavný súd, sťažnosť na prietahy v konaní, takéto využitie právneho prostriedku nápravy podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažovateľkou najmä so zreteľom na to, že sťažnosť bola doručená predsedovi okresného súdu 25. januára 2006 a podpredsedníčka okresného súdu túto vybavila oznámením z 1. marca 2006 (ako to vyplýva z prílohy k sťažnosti), pričom sťažnosť na zbytočné prietahy v konaní pred okresným súdom bola ústavnému súde doručená už 23. marca 2006, nepredstavuje dostatočný časový priestor na poskytnutie možnosti napadnutému všeobecnému súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený jeho nečinnosťou.

Podľa konštantnej judikatúry (m. m. IV. ÚS 278/04, IV. ÚS 74/05) ústavný súd zastáva názor, že podanie predmetnej sťažnosti bolo v okolnostiach prípadu zo strany sťažovateľky iba formálnym úkonom, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak takáto sťažnosť mohla mať, ak by predseda okresného súdu dostal primeranú lehotu na prijatie opatrení proti zbytočným prietahom v napadnutom konaní.

Vzhľadom na uvedené zistenia ústavný súd podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, že sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol pre jej neprípustnosť.

Keďže táto sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedeným v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2006